

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXXV. — Izdan in razposlan dne 3. julija 1872.

87.

Dopustno pismo od 4. junija 1872,

o lokomotivni železnici z Dunaja v Bluman.

M i F r a n c J o ž e f P r v i,
po milosti Božji cesar avstrijski;

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hervaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski, vojvoda lotarinški, saleburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je prosila prva avstrijska délničarska družba za plovstvo po vodotoku, da bi se jej dalo dopustilo v delo in rabo ozkokolójne lokomotivne železnice z Dunaja v Bluman, zazdelo Nam se je, z ozirom na občno korist tega podjetja, imenovanim prosnikom to dopustilo po železnocestnem dopustnem zakonu od 14. septembra 1854, Drž. zak. št. 238, dati tako:

§. 1. Dajemo koncesionarjem pravico v delo in krétanje ozkokolójne lokomotivne železnice z Dunaja na Leopoldsdorf, Laksenburg in Leesdorf v Bluman.

Na tej železnici, ki jo je izdelati, bodi en meter luči mej koléjnima šinama.

§. 2. Cesta sama in nje uredba za vožnjo naj se napravi po értežih na drobno ustanovljenih, ki jih je trgovinskemu ministerstvu potrditi.

Posebno se je ob delanji držati tudi zahtevanj, katera pridejo od trgovinskega ministerstva, in zdaj veljavnih občnih stavbenih in policijskih propisov.

Ako bi se ob delanji z ozirov na ekonomijo ali na krétanje zdelo treba ali da je želeti, naj se železnocestna zaklinjena črta ali na drobno zdelani črteži izpremené, s čimer vendar nij predrugačati cestne gledí (Richtung), določene v §. 1, niti nij dovoljeno, da bi v primeri z odobreno zaklinjeno črto sploh smelo biti kaj bistveno slabéje, kar se tiče léže in gledí, — tedaj je dovolitve v tako izpremembo iskati pri državni upravi.

Spodnje delo železne ceste se utegne utesniti na eno samo koléjo.

Državna uprava ima pravico, da sme spodnje delo za drugo kolejo ter napravo druge koléje po tistih kosovih, koder bi se jej zdelo treba, zahtevati tedaj, ako bode letnega kosmatega dohodka dve leti zaporedoma po več nego po 120.000 gld. v srebru od milje.

Koncesijonarji se zavezujejo, zaradi uporabe kolodvorov že služéčih ali dopuščenih železnic na stikališčih svoje železnice ter tudi o uredbi krétne službe ondi, kjer je prehajališče sè železnice na železnico, skleniti dogovor z udeleženi železnocestnimi upravami.

Troški za potrebna razširjálna dela na tujih kolodvorih zadenó koncesijonarje.

§. 3. Koncesijonarjem je dolžnost, delo dopuščene železnice z Dunaja v Blumau v osemnajst mesecih, štejóč od tistega dneva, katerega se dá dopustilo, dokončati in gotovo železnico izročiti javni vožnji.

Za poroštvo v izpolnitev te dolžnosti so koncesijonarji dali sto tisoč goldinarjev avstr. veljave založnine v gotovini ali v borsnih efektih po kurzni vrednosti.

§. 4. Koncesijonarjem se v zvršbo dopuščene železnice daje pravica razsvojitve po zakonitih, semkaj meréčih določilih.

Ista pravica se koncesijonarjem priteza tudi, kar se tiče železnocestnih kril, do posameznih obrtnih zavodov morebiti kdaj zdelanih, o katerih bi državna uprava sodila, da jih je izdelati na javno korist.

§. 5. Koncesijonarjem se je ob delu in krétanji dopuščene ceste držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, ter tudi tega, kar velevajo semkaj meréči zakoni in ukazi (zlasti železnocestni dopustni zakon od 14. septembra 1854, Drž. zak. št. 238, in železnocestni krétni red od 16. novembra 1851, Drž. zak. št. 1 iz 1852. leta), ter zakonov in ukazov, kateri bi se v prihodnje utegnili razglasiti.

§. 6. Koncesijonarjem je torej tudi posebno dolžnost, pošto in poštno postavljenec po propisu §. 68 v oménjenem železnocestnem krétnem redu zastonj voziti; a poštna uprava ima oblast, vozovlaku, kateri vsak dan odhaja od vsake končne postaje, določati ure, katere mu je odhajati, in kako hitro mu je sam in tja voziti.

Kolikorkrat poštna služba zahteva po več nego po en četverokolesen voz, koncesijonarji od vsacega voza, kar jih več dadé, na miljo dobodo odméno (odškodnino), katera se dogovorno v pravični ceni ustanóví.

Ako bi se poštni upravi zdelo na dopuščeni železnici vvésti ambulatno pošto, kakoršno druge avstrijske železnice že imajo, naj koncesijonarji namesto četverokolesnih navadnih voz v to potrebne četverokolesne, po zahtevanji poštné uprave dogotovljene poštné ambulatne vozove brez povračila napravijo in vzdržé.

V opravljanje poštné službe na postajah je v železnocestnem poslopi zastonj dati poštno pisarnico, katera ne bode imela nad po eno sobo in po eno prostorišče z dotičnimi pripravami; ako bi prišlo še večjih semkaj meréčih potreb, naj se ukrene poseben dogovor.

Dalje je koncesionarjem dolžnost, poštno poslatve — ki nemajo novčne vrednosti — in katerih ne spremlja noben poštni uradnik ali služabnik, na dotične postaje brez posebnega povračila odpravljati in ondi jih izročati.

Pisma, katera si o upravljanji železnice mej saboj pošilja železnocestno ravnateljstvo (upravno svetovalstvo) ter njemu pokorni organi ali ti organi mej saboj, smejo na dotičnih železnocestnih koséh odpravljati postavljenici železne ceste.

§. 7. Koncesionarjem je dolžnost, upravi državnega telegrafa dovoliti, da telegrafna razvodila ob železnici na njih zemlji napravi brez posebnega povračila za to.

A telegrafna uprava naj se s koncesionarji dogovori o prostoru, koder bodo stala razvodila. Dalje je koncesionarjem stražo nad napravljenim razvodilom sè svojim železnocestnim osebjem prevzeti brez posebnega plačila.

A zato bodo koncesionarji imeli tudi pravico, žíce (drat) železnocestnemu telegrafu pritrjevati na državnega telegrafa kole.

Železnocestni telegraf, če državna uprava zaradi državnih poslaníc (depeš) ničesa ne dogovori, rabi samo naznanilom, katera se tičejo vožnje po železnici, in zato je ta uporaba pod vdejstvom in nadzorom državne uprave.

§. 8. Vozarina od ljudij in od blaga se deva v naslednja utesnila:

a) Maksimalna tarifa na avstrijsko miljo, in to popotnikom od osebe:

v I. razredu vozóv, po 24 kr. avstr. velj.

„ II. „ „ „ 16 „ „ „

Koncesionarjem je dolžnost tako napraviti, da vsak dan po en vlak, tekóč proti Dunaju, a po en vlak, tekóč od Dunaja, odide ob tisti uri, katero mu ustanóvi trgovinsko ministerstvo, in o tem vlaku naj v okrožji 2 milj od Dunaja bode po 3 krajcarjev avstr. veljave izímne tarife od pol milje.

S tema vlakoma je odpravljati vse ljudi, kateri se zglasé ob pravem času pred odvozom.

b) Maksimalna tarifa blágu od colnega centa na miljo:

1. Od navadnega voznega blaga, bodi si v katerem koli razredu, po 2 krajcarja,

2. Od zaprto voženega blaga, po 3 krajcarjev,

3. Od žita, solí in od vsakovrstnega živeža, od opeke, apnarskega in zidarskega kamenja, kopanega ogljija, koaksa, po 1½ krajcar.

Odpravljariúe se od vsacega blaga jemlje po 2 krajcarja od colnega centa, v čemer je tudi p'áčilo od nakladanja in razkladanja ter od občnega zavarstva.

Ako dotičnik sam naklada ali razklada, tedaj se vzame samo po 1.5 kr. odpravljarine.

Koncesionarjem je vrhu tega dolžnost, ob prevažanji vvésti tisto imenovanje blaga in devanje ga v razrede ter tudi tista prevozna določila, kakor večina avstrijskih železnic sklene postaviti splošnemu avstrijskemu zvezovalnemu občilu: enako veže koncesionarje dolžnost, pokorovati trgovinskega ministerstva ukazom, na to stran meréčim.

Na izvoljo se daje koncesijonárjem, vozaríno od ljudij in blaga devati v red v mejah, zgoraj določenih; a nikomur se v tem ne sme dajati osebna prednost. Ako bi se torej kateremu pošiljaču ali odpravniku blaga s kakimi uveti znižala vozarína od blaga, ali bi se mu dalo drugačno polajšilo, treba to znižbo ali polajšilo pritegniti vsem pošiljáčem ali odpravnikom, kateri so voljni, izpolniti iste uвете.

Vse posebne tarife je javno razglasiti. Ako bi državna uprava s kako stikoválno železnico dogovorila posebno tarifo, obveljá ta tarifa tudi, kar se tiče te dopuščene železnice.

Sicer se vedno prihranja zakonodavstvu, določila o vozaríni od ljudij in blaga devati v red; koncesijonarji treba da taki uredbi pokorujejo.

Dovoljuje se, odmerjati in pobirati vozaríno od ljudij in od blaga v domačih srebrnih novcih, a to tako, da je tudi v deželnih novcih jemati plačilo, po kurzni vrednosti preračunjeno.

Tarifa naj se na deželne novce preobrača (reducira) po tistih računskih načinih, ki jih ustanoví trgovinsko ministerstvo.

Koncesijonarjem je dolžnost, da kadar mine prvih devet krétnih lét, na zahtevanje državne uprave, ter po dogovoru z njimi, primerno znižajo tarife, z dopustilom zdaj ustanovljene.

§. 9. Transporti vojakov naj bodo po znižanih tarifnih cenah, in to po tistem dogovoru, kateri je o tem ter o polajšilih potujočih vojakov mej vojnim ministerstvom in mej ravnateljstvom severne, po cesarji Ferdinandu slovóče železnice ukreñen 18. junija 1868 (Normalni ukazi, c. kr. vojnega ukaznika 1868. leta, 21. kos, št. 97), in tega dogovora določila treba da so celokupen del dopustnega pisma.

V tem se bodo vozovi II. razreda rabili vselej tedaj, kadar se vsled zgoraj oménjenega dogovora vozovi III. razreda rabijo na kosovih severne, po cesarji Ferdinandu slovóče železnice.

Ako bi se kdaj z vsemi avstrijskimi železnicami ali z večino mej njimi o prevažanju vojakov dogovorila določila, državi ugodnejša, naj dobodo veljavo tudi kar se tiče dopuščene železnice.

Ta določila obsezajo tudi deželno brambovstvo obéh državnih polovic, tirolske deželne strelee, vojaško stražno krdelo c. kr. civilnih sodišč dunajskih, vojaško-policijsko stražno krdelo, c. kr. žandarmstvo, ter po vojaški osnovano finančno in varnostno stražo.

Koncesijonarji se zavezujejo, pristati na dogovor, mej avstrijskimi železnocestnimi upravami in mej železnocestnimi društvi ukreñen o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških transportih, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železnocestnih oddelkih*), ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljávši dogovor **) o transportu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob troških vojaške blagajnice.

Tako so tudi dolžni pristati na dogovor, katerega je sè železnocestnimi društvi ukreñiti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih vojaških transportih, in na propis o vojaškem transportu po železnicah.

Koncesijonarji, kar se tiče oddajanja služeb dosluženiim nižjim častnikom iz vojske, vojnega pomorstva in deželnega brambovstva, udajejo se določilom, kar jih na to méri v §. 38

*) Priklada k št. 148, v 42. kosu 1870. leta normalnih ukazov c. kr. vojnega ukaznika.

**) Normalni ukazi c. kr. vojnega ukaznika 1871. leta, 22. kos, št. 79.

vojne postave 1868. leta *), in določilom, ki jih ima o izvrševanju tega paragrafa v moč vvedeni zakon od 19. aprila 1872 (Drž. zak. št. 60.)

§. 10. Državni uradniki, postavljeni in služabniki, kateri po naročilu oblastva, čujočega nad upravo in krétanjem železnih cest, ali kateri državnim koristim na obrambo vsled tega dopustila ali z dohodarstvenih ozirov železnico rabijo ter izkažejo naročilo tega oblastva, naj se s popotnim pratéžem (robo) vred vozijo brezplačno.

§. 11. Državna uprava ima pravico, ako bi po avstrijskem cesarstvu živež bil nenavadno drag, znižati mu vozarino na polovico maksimalne cene.

§. 12. Koncesionarjem je dolžnost, da, ako bi zahtevala državna uprava, železnocestno črto, imenovano v §. 1, podaljšajo od Blumau-a na Wöllersdorf in na Pitten.

Na to podaljšano črto naj se raztegnejo vsa določila, ustanovljena v tem dopustnem pismu, in posebno tarifni postavki, določeni v §. 8.

Isto naj veljá tudi tedaj, ako bi se železnocestni kos od Dunajske postaje v sam Dunajski okrog podaljšal kakor lokomotivna železnica.

§. 13. Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) železnocestnega dopustnega zakona izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset let, štejóč od dneva, katerega se prične vožnja po vsej dopuščeni železnocestni črti, in mine po tem roku.

A dopustilo tudi izgubi moč, ako se ne bi dostal rok, v §. 3 ustanovljen zvršetku delanja in začetku vožnje, in bi se prestop roka ne mogel opravičiti ni v zmyslu §. 11.º, za lit. b) železnocestnega dopustnega zakona niti ne posebno s političnimi ali novčnimi krizami.

§. 14. Državna uprava si prihranja pravico, kadar mine trideseti let po tistem dnevi, ko se je izdalo dopustno pismo, da more vselej dopuščeno železnico odkupiti.

Da se določi odkupščina, seštejó se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki dveh najslabéjših let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se izračuni za podjetje.

Ta povprečna vsota naj se potem družbi za letni dohodek (rento) plačuje v polletnih rokóvih, dokler mine ustanovljena dopustna doba.

Ako bi tako najdeni povprečni dohodek ne dosegel v srebru konči pet odstotkov osnóvne glávnice, ki jo je dovolila državna uprava, tedaj se ta maksimalna vsota ustanóvi za čisti dohodek, katerega je odmerjanju odkupščine deti v podlogo.

Osnóvna glávnica obseza troške za delanje in za prvo krétno opravo (rekše do konca prvega krétnega leta po začetni vožnji na dopuščeni železnici), dalje petodstotne obresti, kar se jih do dobe te začete vožnje nabere od razhodkov za delanje in za krétno opravo, a izločiti je prihodke, kolikor bi jih utegnili biti od posameznih delov železne ceste, ako se namreč po njih jame voziti, predno se prične krétanje po vsej železnici.

Ako bi se po prvem letu vožnje še dalje napravljale stavbe ali ako bi se pomnožile krétno opravo, tedaj je móči na to stran meréče troške prišteti ustanóvni glávnici, če je državna uprava pritrdila v namerjávane nove stavbe ali v pomnožilo krétnih oprav, ter če so troški tako dokazani, kakor je treba.

*) Državni zakonik št. 151.

Razhodki, o katerih se ne dokaže, da so šli za najpoprejšnja dela ali za naredbo železne ceste in za krétno opravo, naj se nikakor ne vštevajo v osnovno glavnico.

§. 15. Ko mine dopustilo in tist dan, kadar mine, preide država brez vračila v neobremnjeno svojino in užitek dopuščene železnice, posebno tal, zemeljnih in umetelnih del, vse spodnje in vrhnje naprave železne ceste in vse nepremične pritekline, kakor so: kolodvori, nakladališča in razkladališča, vsa v železnocestno krétanje potrebna poslopja na odhajališčih in prihajališčih, stražárnice in nadzoroválnice z vsemi opravami na stoječih mašinah in na vseh nepremičninah.

Kar se tiče premičnih stvari, kakor so: lokomotive, vozovi, premične mašine, orodje ter druge naprave in gradiva, kolikor so potrebne in dobre, dalje služiti krétanju, naj, kar se tiče cene, zastonj državi preide vsega tega toliko, da bo de ustrezalo prvi v ustanóvni glávnici obseženi krétni opravi.

Kadar se železnica odkupi in od tistega dne, ko bi se odkupila, država, vsako leto plačujóč najdeni dohodek (rento), preide brez družega vračila v svojino in užitek tukaj dopuščene železnocestnega kosa sè vsemi poprej oménjenimi, semkaj spadajočimi stvarmi, premičnimi ter tudi nepremičnimi.

Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi železnica, koncesionarjem ostane svojina rezervne zaloge, napravljene iz svojih dohodkov od podjetja, in novcev, kar jih imajo terjati, potem svojina posebnih del in poslopij, postavljenih, oziroma pridobljenih iz svojega imetka, kakor so: peči za koaks, apnénice, livnice, tovarne (fabrike) mašinam ali družemu orodju, shranišča, dok, hranišča kopanemu ogljiju in drugim stvarém, katere so sezidali ali si pridobili vsled pooblastila od državne uprave z izrecnim pristavkom, da ne bodo pritekline železnici.

§. 16. Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici ali v zakonih, poprijeti se naredb, primernih zakonom, ter po okoljnostih, že predno dopustilo mine čas, izreči, da je dopustilo moč izgubilo.

§. 17. Državna uprava ima pravico, uvériti se, da so dela železne ceste ter tudi krétna oprava, posebno vozila, po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarjenje.

Komisar, katerega postavi državna uprava, tudi sme, kolikorkrat se mu zdí primerno, hoditi v seje upravnega odbora ter k občnim zborom, in ustavljati vse naredbe, kvarne državni koristi.

Koncesionarjem je dolžnost, od zakonitega nadzora nad podjetjem delanja z ozirom na opravila z njim združena v državno blagajnico plačevati povprečno letno povračilo, kateremu državna uprava vsoto določi v razmerji k dajatvam ostalih avstrijskih železnic.

Resno opominjaje vsacega, da ne dela proti določilom te dopustnice, in dovoljujóč koncesionarjem pravico, za izkazno kvaro (škodo) pred Našimi sodišči zahtevati odméne, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico ter nad vsem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstva glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, četrtega dne junija meseca, v letu po odrešenju sveta tisoč osem sto sedemdesetem in družem, Našega cesarjevanja četrtem in dvajsetem.

Franc Jožef s. r.

Auersperg s. r.

Banhans s. r.

Pretis s. r.

88.

Postava od 19. junija 1872,

o tem, kako se iskanim pravicam v ménični pravdi veljavnost dobiva na podlogi méničnih izrecil, katera so od pooblaščenecv.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1.

Iskane pravice, izvirajoče iz méničnih izrecil, katerih nij izdatelj sam podpisal nego kak drug človek z njegovim imenom, morejo v méničnem postopanju samo tedaj dobiti veljavnost, ako je ta človek tudi sam svoj podpis pridal z dostavkom, napominjajočim na pooblastilo, in ako se vrhu tega donese pooblastnica, katero je podpisal pooblastitelj, ali katera ima njegovo ročno znamenje, poverjeno sodnje ali beležniški.

Ta naredba ne izpreminja zakonitih določil o podpisu firme kacega trgovca.

§. 2.

Ta zakon dobode moč tist dan, katerega se razglási.
Pravosodnjemu ministru se naroča, da ga zvrší.

V Schönbrunn-u, dne 19. junija 1872.

Franc Jožef s. r.

Auersperg s. r.

Glaser s. r.

89.

Postava od 25. junija 1872,

o odobritvi, da se štiri gozdne parcele zedinijo z realnim fidejkomisom: „Bidov na Diji“ barona Filipa Ferdinanda Gudenus-a.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1.

Odobrava se pridobitev prekoméjnega lesa, vpisanega v Bidovski zemljiški knjigi lit. G., fol. 479 I., parcelnega števila 1222, potem pridobitev gozdnih zemljišč, vpisanih v Wol-

kensteinski zemljiški knjigi II., fol. 350^v, fol. 318^v, II., fol. 327^{vv} in 331, parcelnih števil 100, 134 a) in b), 119 a) in b), kar ima 7.025 gld. avstr. veljave vkupne cenjene vrednosti, za realni, na Dolénjem Avstrijskem ležeči fidejkomis: „Bidov na Diji“ barona Filipa Ferdinanda Gudenusa in imenovanih zemljišč združba s tem fidejkomisom.

§. 2.

Pravosodnjemu ministru se naroča, ta zakon zvršiti.

V Išel-u, dne 25. junija 1872.

Franc Jožef s. r.

Auersperg s. r.

Glaser s. r.